

PANORAMA

Khas

Kadir Kismet Hattında Son Durak: Cibali Kampüsü Duvar Yazıları

Dünyanın Geri Kalanı Tarafından Terkedilmiş Ülke: Suriye

Çulluk ile Fabrika İşçisi Kadınlar Arasındaki Metafor

DOSYA: Türkiye’de Sorun da Umut da Çok

Kadir Has Üniversitesi 2011 Aralık ayında dördüncüsünü gerçekleştirdiği Türkiye Sosyal-Siyasal Eğilimler Araştırması, 26 ilde bin kişi ile yapıldı.

İÇİNDEKİLER

03 Sunuş

04 Madrid: Öğlen Uykusu Kadar Tatlı Kent

Prof. Dr. Hasan Bülent Kahraman
Latin tutkusunun, kırmızı rengin, ölümün,
kavurucu sığın sembolü Madrid'de siesta.

08 Rusya'da 'Gerçek' Olan Sanal Dünya

Mithat Bereket Vladimir Putin'in
oluşturduğu otokrasi rejimine karşı Ruslar
sokaklara döküldüğünde, başı çeken 35 yaşında,
iş tecrübesi olmayan, partilere ilgisiz, hukuk eğitim
almış, sıradan mı sıradan bir internet blogcusu idi.

11 Dünyanın Geri Kalanı Tarafından Terkedilen Ülke: Suriye

Metin Under
Suriye'de despot bir rejim,
halkını katletmeye pervazısca devam ede dursun,
dünya basınında çaresizlik duygusu hakim.

14 Türkiye İçin Vakit, Dış Politikada Söylem ile İmkanlar Arasında Denge Kurma Vakti

Barçın Yinanç
Türkiye'nin NATO'ya üyeliğinin 60. yılında hükümetin NATO ile
ilişkilerin önemini vurgulamak yerine, kamuoyundaki olumsuz algıyı
pekiştiren söylemlerinin örnekleri artıyor.

18 Özellikle Halkların Makyavel'den Öğrenecek Çok Şey Var

Röportaj: Yrd. Doç. Dr. Banu Bargu
San Francisco State Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi Bölümü Başkanı
Profesör James Martel, Amerika'daki Occupy Wall Street-OWS (Wall Street'i İşgal)
hareketlerini 1930'lar İspanyası'ndaki anarşist mücadeleye benzetiyor.

22 İnternette Para Kazanma Kılavuzu

İsmail Hakkı Polat
Yeni çağın karmaşık ağ ekonomisini anlamının yolu,
Yeni Medya'nın sanal mal, sanal para gibi
anahtar kavramları üzerine kafa yormaktan geçiyor.

26 İmece Usulü Kalkınmanın 21. Yüzyıldaki Boyutu: Köy Bankaları

Cansu Korkmaz
Köy Bankası, kadınların birleşerek kurduğu Türkiye'deki
'imece usulü yardımlaşma' geleneğini temel alan farazi bir bankadır.

29 'Gazeteci'yi Baştan Çıkarmanın Yolu

Kadri Gürsel
Gazeteci söyleyeceğini baştan söyler,
akademisyen söyleyeceğini en sona bırakır.

Dosya: Türkiye’de Sorun da Umut da Çok

Prof. Dr. Banu BAYBARS HAWKS

33 Merhum Kadir Has “Tek Dileğim, Üniversitemizin Benden Sonra da Büyüyerek, Yaşatılması”

Hulusi Turgut

Üniversitemizin kurucusu merhum Kadir Has vefatından yaklaşık sekiz ay önce Monte Carlo’da biyografi kitaplarının yazarına neler söyledi?

37 Kadir Kısmet Hattında Son Durak: Cibali Kampüsü Duvar Yazıları

Röportaj: Emircan Kürküt

Kadir Has Üniversitesi Cibali Kampüsü’nde açılan ve Kadir Has’ın kişisel eşyalarının yanı sıra farklı tarihsel parçaları da içeren sergi ve duvar yazılarının adı ‘Kadir Kısmet Hattı’.

41 Varlığı Türk Edebiyatına Armağan ‘Varlık’

Röportaj: Özge Ercan

İlk sayılarından bugüne kadar döneminin neredeyse bütün edebiyat ustalarının ürünlerinin yer aldığı 79 yıllık Varlık Dergisi’nin serüvenini derginin genel yayın yönetmenine sorduk.

46 Kadın Sorunsalı Üzerine Hukuk ve Edebiyat İlihtili Deneysel Bir Çalışma

Öğr. Gör. Güllizar Güllol

Bu yazıda, hukuk adamı Oktay Rifat’ın ‘Danaburnu’ romanındaki hukuksal izlekler feminist bir yaklaşımla ele alınarak, hukuk ve edebiyat bağı ortaya çıkarılacak.

50 Çulluk ile Fabrika İşçisi Kadınlar Arasındaki Metafor

Şehnaz Şişmanoğlu Şimşek

Edebi mekanlardan biri de Mahmut Yesari’nin 1927’de yayınlanan ‘Çulluk’ romanındaki karakterlerin çalıştığı, bugün Kadir Has Üniversitesi’ni ağırlayan Cibali Tütün Fabrikası’dır.

53 Bu Bir “Nefret Ediyorum Öyleyse Varım” Diyen Adamın Öyküsüdür, Okunsa İyi Olur

Evlıya Çelebi’nin Seyahatnamesi’ndeki Gıda Envanteri

G. Didem Önal

56 Türk Sinemasının Gişe Filmleri Rekorunda ‘Son’ Yok

Yrd. Doç. Dr. Murat Akser

Türk sinema tarihinde her biri milyon izleyici bariyerini geçerek gişe rekorları kıran öncül filmlerin ardından gelenler de gişe rekorları üzerine rekorlar kırdılar.

59 Ve Umarız Ulaşırsın Tüm Rüyalarına Ve Neşe Ve Saadet Dileriz Sana

Uz. N. Buket Cengiz

Pop müziğin siyah zeytini Whitney Houston, uluslararası bir popüler kültür ikonu mertebesine ulaşmış ilk siyah kadın müzisyen olarak bu dünyadan göçüp gitti.

62 Ajanda

Haziran-Aralık

15.YIL

BİLİM-SANAT-KÜLTÜR

PANORAMA
Khas

BAHAR 2012, Sayı 6

**Kadir Has Üniversitesi adına
Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni**
Mustafa Aydın

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Ayten Görgün Smith

Yayın Kurulu
Bülent Çaplı
G. Didem Önal
Hasan Bülent Kahraman
İsmail Hakkı Polat
Mithat Bereket
Sinem Akgül Açıkmeşe
Şehnaz Şişmanoğlu Şimşek

Tasarım
Hande Çalık Baş

Fotoğraf
Ulaş Tosun

Çeviri
N. Buket Cengiz

Baskı
Matsis Matbaa Hizmetleri
Tel: 0212 624 21 11
www.matsismatbaasistemleri.com
Sefaköy İstanbul

Yönetim Yeri
Kadir Has Üniversitesi
Kadir Has Kampüsü
34083 Cibali İstanbul

İletişim
0 212 533 65 32
dergi@khas.edu.tr
www.khas.edu.tr

Yayın Türü
Ulusal-Süreli-3 ayda 1 yayınlanır

Bu dergide yayınlanan yazı ve fotoğrafların tüm hakları **Panorama Khas** Dergisi’ne aittir. Önceden yazılı izin alınmaksızın hiçbir iletişim, kopyalama ve yayın aracı kullanılarak yeniden yayınlanamaz, çoğaltılamaz, dağıtılamaz, satılamaz veya herhangi bir şekilde kamunun ücretli/ücretsiz kullanımına sunulamaz. Akademik yayın ve haber amaçlı alıntılar bu kuralın dışındadır. Bu dergide yayınlanan yazılarda belirtilen fikirler yalnızca yazar/yazarlarına aittir.

Üniversitemizin Kurucusu Kadir Has,
Ebedi Yolculuğa Çıkmadan 237 Gün Önce
Monte Carlo'da şunları söylüyordu:

*“Tek Dileğim, Üniversitemizin
Benden Sonra da Büyüyerek, Yaşatılması”*

*“Bilgiden başka hiçbir kuvvete itibar etmedim. Tabii, bunun için,
akıl kullanılması gerektiğine inandım. Bir filozof demiş ki,
'Akıl noksanlığı iki türdür; bunlardan birincisi delilik, ikincisi
ise cahilliktir'.”*

Hulûsi TURGUT

Gazeteci-yazar

2006 yılının 25 Temmuz Salı günü, yaz sıcaklığının tüm şiddetiyle hüküm sürmekte olduğu İstanbul'dan, Monte Carlo'ya gidiyordum. Kadir Bey'le buluşacaktık. Israrla davet etmiş, benimle görüşmek istediği önemli konular olduğunu söylemişti. Doğrusu, merak ve heyecan içindeydim.

İstanbul-Nice arasını yaklaşık 2,5 saatte katettik. Uçağımız Côte d'Azur'e inerken, Türkiye'den Fransa'nın bu tatil kentine gelen yolcuları Akdeniz'in lacivert suları karşılıyordu.

Monaco Krallığı'nın başkenti Monte Carlo'ya ulaşınca, Kadir Bey'i telefonla arayarak, otele yerleştiğimizi haber verdim. Titreyen sesinden, konuşma güçlüğü çekmekte olduğunu fark ettim. Akşam, yemekte biraraya gelmek istediğini, ancak sağlık durumunun elvermediğini söyleyerek, "Sizi, bu akşam, Rezan ağırlasın" diyordu. Öyle söylemişti ama, akşam saatlerinde Rezan Hanım'la buluşacağımız restoranda bir sürprizle karşılaşmıştık. Kadir Bey, hasta haliyle, biz konuklarını ağırlamak için restorana gelmişti.

Çok zayıflamış, bakışları da değişmişti. Konuşmakta zorlanıyor, vücut hareketlerindeki ağırlık, hemen hissediliyordu.

Kadir Bey, kelimenin tam anlamıyla çok centilmen bir kişiydi. Hassastı. İnce düşünceliydi. İstanbul'dan davet ettiği konuklarını ağırlarken, hastalık engeline takılmak istememiş, zorlansa da kalkıp gelmişti.

Aslında Kadir Bey'in sofru muhabbeti, hem çok renkli, hem de uzun olurdu. Fakat bu defa, kısa bir sofru birlikteliği yaşıyorduk. Yemeklerimiz bitmiş, vedalaşmamız gerekmişti. Her zaman ailece sergiledikleri nezaketle, bizleri otelimize uğurluyorlardı.

"Kalıcı Hayır Eserlerimi, Üniversite Taçlandırdı"

Kadir Bey'le ertesi gün saat 11.00'de, bu defa konutunda biraraya geldik. Akşamki durgunluğu fazlasıyla devam ediyordu.

Düşünceliydi. Bir masanın etrafına geçtik, konuşmaya başladık. Daha çok kendisi anlattı. Evlatlarına ve adını taşıyan Üniversite'nin Rektörü'ne hitaben kapsamlı birer mektup yazmak istediğini açıkladı. Mektupların içeriğinde bulunması gereken konuları, tek tek not ettirdi.

Kadir Bey'i dinledikçe, hüznlenmeye başladım. Adeta, uzun bir yolculuğa çıkışın işaretini veriyordu. "Bu mektuplar acaba o yolculuğun hazırlığı mı?" diye düşündüm. İlerleyen dakikalarda gördüm ki, evet öyle idi...

Kendisine, şifalar diledim. Bu arada, nezaket ölçüleri içinde rahatsızlık nedenlerini sorma ihtiyacı hissettim. Şunları söyledi:

"Biliyorsun, burada dünyaca ünlü bir doktorum var. Kardiyal rahatsızlıklarım tekrarladıkça, uyguladığı tedaviden şifa buluyorum. Havalarda çok sıcak. Bu durum, rahatsızlığımı tetikliyor. İstanbul'da da hava sıcakmış. Hem doktorum burada olduğu için, hem de iklim şartları nedeniyle bir süre daha Monte Carlo'da kalmak istiyorum."

"İnsan Kadir Has"ı yıllardan beri çok yakından gözlemlene imkan ve ayrıcalığına sahiptim. İşte bu dönem içinde, bir gazeteci gözüyle pek çok özelliğini de keşfetmiş, kendisiyle değişik konuları konuşmuş, tartışmış ve kağıda aktarmıştım. Bu kez, farklı bir Kadir Has'la karşı karşıyaydım. İlk defa iç dünyasını açıyor; yazılacak mektuplara hem duygu yüklü, hem de gerçekçi mesajların kaydedilmesini istiyordu.

Üniversite yönetimi için yazılacak mektupların içeriğine ilişkin şunları söylemişti:

“Evladım, bilgiden başka hiçbir kuvvete itibar etmedim. Tabii, bunun için, aklın kullanılması gerektiğine inandım. Bir filozof demiş ki, ‘Akıl noksanlığı iki türlüdür; bunlardan birincisi delilik, ikincisi ise cahilliktir.’

Hayır işleri, babamdan bana mirastır. Onun fazileti, bugün benim servetimdir. Allah’a şükür, çalıştım, zengin oldum. Ama zenginliğin geçici bulutlara benzediğini de biliyordum. O zenginliğimi, halkımla paylaşmak istedim. Paylaşmanın en güzel yolu, eğitim ve sağlık alanında yapılacak kalıcı hayır eserleriydi. Ne demişler, ‘Sağlam kafa, sağlam vücutta bulunur.’ Kafanın sağlam olabilmesi için, insanın sağlıklı olması gerekir. Sağlıklı insanı da, yalnızca bilim yüceltir. Onun için diyorum ki, kalıcı hayır eserlerimizi taçlandırdığımız Kadir Has Üniversitemiz büyümeli, gelişmeli ve çağdaş dünya üniversiteleri düzeyine ulaşmalıdır.”

“Ne Kadar Çok Çalışırsan, O Derece Mesut Olursun”

Kadir Bey, Üniversitesini anlatırken, adeta çocuklar gibi şendi. Yarım saat önce sohbe başlarken, konuşmakta zorlanıyordu. Ancak, Üniversite’yi anlatırken, yorgunluğu bir anda kaybolmuştu.

Kendisini çok mutlu eden Üniversitesinin geleceği için bir dileği vardı:

“Üniversitemiz 9. yaşını idrak ederken, bize yakışan bir yüksek öğretim kurumu oldu. Zor günler geride kaldı. Her

şey gönlümce ilerliyor. Artık gözüm arkada kalmayacak. Tek dileğim, Üniversitemiz’in benden sonra da büyütülerek, yaşatılması.”

85 yaşında, görmüş geçirmiş bir kişiydi. Şan, şöhret ve zenginlik arzusu çok gerilerde kalmış, kazanımlarını toplumla paylaşan ‘irfan sahibi’ bir insan olmuştu. Bilgece konuşuyor, şunları söylüyordu:

“Ne kadar çok çalışırsan, o derece mesut olursun. Aslında, hayatın değeri, uzun yaşamakla değil, iyi yaşamakla ölçülmelidir. Ben, hayatım boyunca iyi yaşama gayreti içinde oldum, bu arada cesareti elden bırakmadım. Ama bu, ölçülü bir cesaretti.

Tembelliğe hiç itibar etmedim. Doğrusu, tembel insanlara da acıdım. Çünkü, o tabiat, özgür insanı dahi esir yapıyor. Şunu unutmayalım; dünya âlemin en büyük imparatoru, sadece ve sadece menfaattir. Ancak, menfaatin esiri olduğunuz takdirde, insanlığınızı kaybedersiniz. İşte böyle durumlarda insanların binbir meziyeti de olsa, onu değerlendirirken, hep kötü tarafından bakarlar.”

Kadir Bey, Çok Titizdi, Kaliteli Yaşama Özen Gösteriyordu

Kadir Bey, hayatta büyük başarılarla imza atmıştı. Böylesine meziyetli bir kişinin özel hayatı da gıpta edilecek bir düzeydeydi. Kaliteli yaşamı çok seviyor, buna özen gösteriyordu. Kıyafetleri konusunda çok titizlenirdi. Elbiseleri, hep ısmarlama yapılırdı. Yani, konfeksiyon giysilere itibar etmezdi. Elbisesinin yanı sıra, gömleği, kravatı, ayakkabısı ve çorabına kadar herşeyini titizlikle seçer, bu giysilerin birbiriyle uyumlu olmasına dikkat ederdi. Özel

terzisi Ahmet Bozkurt, kendisine “Kadir Bey, yediğiniz kendiniz için, giydiğiniz ise millet için...” demiş, buna hem çok gülmüş, hem de hak vermişti.

Kadir Bey’in hem iş yeri, hem de evinde sergilediği titizlik ve düzen ise, gerçekten görülmeye değer bir başka özelliği idi. Kadir Has Vakfı’nın merkezindeki makam odası, klasik bir müzeyi andırıyordu. Orada kullanacağı okuma gözlüğünün kutusu dahi masasına milimetrik bir düzen içinde yerleştirilmişti. Zatı eşyalarının yer değiştirmesini istemez, her tarafın pırl pırl olması için itina gösterirdi.

Kadir Bey, zamani da çok iyi kullanırdı. Hem Vakıf binası, hem de konutunda, ayrı ayrı sekreterleri vardı. Konuk ağırlamaları, program dahilinde yürütülürdü. Ziyaretçilerine büyük bir misafirperverlik gösterirdi.

Kadir Bey’in bir başka özelliği ise, ‘fıkr-i takip’ sahibi olmasıydı. Hafızası güçlüydü. Üstlendiği konuları takip edip, sonuç almak için titizlenir, meselelerin halli konusunda, görevlendirdiği kişilerden sürekli bilgi alırdı.

Konutunda bulunduğu saatlerde, Kadir Bey’in genellikle istirahat ettiği zannedilirdi. Oysa konutu, aynı zamanda bir ‘home office’ gibi çalışırdı.

Yaşamı boyunca, siyasete hiç heveslenmemişti. Siyasi olayları ise, en ince ayrıntısıyla yakından takip ederdi. Devlet büyüklerinden itibar görür ama devletle iş yapmazdı. Cumhurbaşkanlarını, başbakanları, komutanları, kısacası sivil ve asker, devlet ricalini, hem Küçükyağlı’daki, hem de Sarıyer Alsit’teki villalarında ağırlamaktan büyük mutluluk duyardı.

22 Mart 2007 Perşembe Günü “Dağılalım” Dedi, Bir Daha Toplanamadık

Kadir Bey, 26 Temmuz 2006 Çarşamba günü, yakınlarına ve Üniversitesi’nin Rektörü’ne mektup yazarken, sanki yol hazırlığı yapıyordu. Yazım bitmiş, imza aşamasına gelinmişti. Eli titriyordu. Her zamanki ağırbaşlı tavrı içinde göz göze geldik. Rahatlayınca, gülümserdi. O haline büründü. Kimbilir, neler düşünüyordu. Sormadım, kendisi de bir şey söylemedi.

Saatlerce konuşmuştuk. Söylediklerini ayrıntılı bir şekilde not almıştım. Bu uzun mesai sırasında yorulmamıştım. Yorulmamıştım ama, hüzünlenmişim.

22 Mart 2007 Perşembe Saat 12.00... Monte Carlo’da yaptığımız uzun görüşmenin üzerinden 237 gün geçti. Bu defa Kadir Has Üniversitesi Mütevelli Heyeti toplantı salonunda biraraya geldik. Yine baş başa görüşmeyi arzu etmişti. Her zamanki ciddi ama sevecen haliyle konuşmaya başladı. Bilgece anlatıyordu. Herhalde Monaco’da yarım kalan mesajları vardı. Yeni bilgiler paylaştık. Geleceği konuştuk. Yorgun olduğunu söyledi. “Mütevelli Heyet toplantısı var ama, katılmayacağım. Yemek yiyelim, dağılalım” dedi. Öyle de yaptık.

Dağıldık ama, bir daha toplanamadık.